

37.091.2(082)

A 43

Министерство образования Украины
Криворожский педагогический институт

АКТИВИЗАЦИЯ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ

чинить безпосереднього впливу на реальний світ).

Пізнання на відміну від гри подається звичайно як важкий, складний, серйозний, багатоаспектний і багатосторонній процес. Воно має на меті відображення реальних предметів і процесів у природних, соціальних і суспільних умовах буття. Воно приводить в порядок і систематизує знання, закони, закономірності, явища і процеси, — пізнання по суті нескінчене.

Вивчаючи чи аналізуючи гру і пізнавальну діяльність, слід шукати не тільки відмінності між ними. А якщо вихідним брати те, що гра багато де в чому співзвучна природі людини, її біологічній та соціальній суті, то варто зауважити, що між грою і процесом пізнання існує велика кількість точок зіткнення, знаходження і виділення яких дасть можливість використати їх у навчальній діяльності і, безумовно, розв'язати цілий ряд дидактичних проблем. Але пізнавальна гра — це не просто колекція елементів процесу навчання та гри, а якісно нове цілісне явище, що задовольняє певним дидактичним принципам і відбиває органічне сполучення вказаних елементів за умов збереження специфічних особливостей кожного з них. Таким чином, різні види діяльності — навчання і гра — доповнюють один одного, взаємно підсилюють і взаємно збагачують.

Процес учіння — це трудомістка пізнавальна діяльність. При цьому використання пізнавальних ігор на уроках викликає складні почуття і в разі успіху приносить задоволення і радість учням. Отже, гра стимулює моральні і духовні сили, організує пізнавальну діяльність, сприяє виробленню стійких позитивних мотивів, як також і серйозного ставлення до набуття загальноосвітніх знань.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що пізнавальна гра являє собою найбільш природну і доцільну діяльність, найбільш наближену до реального буття школярів і її реалізація вимагає розробки нової технології навчання.

Ковтко О. С.
(Криворізький педінститут)

ГУМАНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ: ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Гуманізація освіти як основний напрямок розвитку національної школи України передбачає якісну переорієнтацію всіх компонентів навчального процесу. Вона повинна відбуватися кількома шляхами, серед яких головними, на наш погляд, виступають:

— включення до змісту навчальної дисципліни знань про український народ, його історію, культуру, традиції, звичаї, світогляд, морально-етичні та естетичні погляди;

— забезпечення єдності всіх навчальних предметів у створенні цілісної картини світу, ставленні до нього, вихованні екологічної культури учнів;

— включення до навчального процесу нових інтегрованих курсів та навчальних предметів, які б у своєму змісті відображали сутність національних поглядів на життя, природу, суспільство, формували активну життєву позицію кожної дитини на основі загальнолюдської і національної культури й моралі;

— широке використання форм, методів та засобів української народної педагогіки, формування на цій основі національної свідомості і самосвідомості майбутніх громадян України;

— гуманізація відносин між педагогами й вихованцям, створення необхідних умов для вільного й повноцінного розвитку кожної особистості тощо.

Гуманізація освіти повинна реалізуватися в процесі такої побудови навчально-виховного процесу, коли засвоєння молодшими школярами наукових істин і понять відбуватиметься через формування в них стійких уявлень про явище природи і суспільства, їх аналіз і синтез у світоглядну позицію й норми поведінки та існування.

Великого значення в такому випадку набувають засоби національної етнопедагогіки — прислів'я, приказки, казки, легенди, притчі та ін. Так, загадки, прислів'я і приказки, які своїм змістом та формою викладу найбільш доступні й зрозумілі даній віковій групі, пробуджують у дітей уяву, розвивають пам'ять, спостережливість, увагу, формують постійний потяг до навчання.

Вагомий навчальний і виховний потенціал мають українські легенди, думи, казки, пісні. На їх матеріалі доцільно формувати почуття дружби, братерства, доброзичливого ставлення до людей, до праці, рідної землі, її захисників.

Важливим засобом підвищення пізнавальної активності учнів початкових класів виступає створення народознавчого середовища, зокрема куточків народознавства і краєзнавства, посилення допомога в оформленні шкільного музею та ін. Під час цієї роботи учні збагачують свої знання про рідний край, навчають-

ся окремим видам дослідницької діяльності, привчаються до серйозного ставлення до праці, отримують моральний стимул від її результатів.

І все таки вирішальну роль в процесі гуманізації освіти відіграє постать вчителя, його особистісні й професійні якості, серед яких головними є гуманна позиція по відношенню до дитини, вміння створити доброзичливий психологічний мікроклімат в класі, ґрунтовні професійні знання і вміння, педагогічна майстерність; глибинні знання історії, звичаїв, обрядовості українського народу, високий рівень власної національної самосвідомості, культури й виховання.

Коваленко Л. Л.

(Криворожский автотранспортный техникум)

РЕЙТИНГОВАЯ ОЦЕНКА КАК СРЕДСТВО АКТИВИЗАЦИИ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ

Как известно, знания и умения, которые приобретают учащиеся, определить сравнительно не сложно. В какой-то степени об этом говорят оценки — текущие, аттестационные (за 1—2 месяца), семестровые.

Но в процессе обучения и контроля важны следующие аспекты:

- как усваивается фактический материал всей учебной темы?
- как осуществлялось освоение новых умений в пределах данной учебной темы?
- получены ли представления о единстве явлений и процессов, которые изучались в данной теме?
- какие формировались умения на основе приобретенных знаний?
- как полученные знания и умения могут быть использованы в практических делах (целях)?

Педагогический процесс всегда будет высокоэффективным, если будет создана взаимная деятельность — преподаватель—учащийся, которая, бесспорно, представляет диалектическое единство абсолютно всех микропроцессов.

В этом смысле примером может служить использование в курсе преподавания основ экономической теории в Криворожском автотранспортном техникуме (III-й курс, специальности: ОПА и ТОРА) рейтинговой оценки знаний.

Учащиеся заранее узнали о сути этой системы оценки знаний и были ею заинтересованы и увлечены.

Для такой работы была выделена тема: «Производство и доходы», которая раскрывает сущность многих аспектов экономической деятельности человека: промышленное производство и торговлю;